

SAMOBORSKI LIST

God. XXII.

U Samoboru, 1. listopada 1925.

Br. 19

„Samoborski List“ izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu — PRETPLATA na cijelu godinu iznosi 20 D. — Platiti i traživo u Samoboru

Uprava i predništvo nalazi se
GLAVNI TRG br. 3
(tiskara S. Šek.)

OGLASE prima uprava prema cjeniku. Za oglase, koji se više puta uvrćuju, daje se znaan popust. Rukopisi se ne vraćaju.

Proslava 1000-godišnjice hrv. kraljevstva u Žumberku.

U nedjelju dne 27. rujna obavljena je u Stojdragi u Žumberku, na svečani način proslava 1000 godišnjice hrvatskog kraljevstva

Na ovu su proslavu pošli iz Samobora Planinarsko društvo „Japetić“ i „Hrvatski Sokol“ sa fanfaram (40 članova i članica), i Hrv. Sokol iz Bregane sa 20 članova. Na početku Stojdrage načinjen je bio ususan slavluk gdje je tamošnji župnik veleč. g. Mihajlo Trbojević, sa žiteljstvom i tamburašima dočekao i pozdravio korporacije i društva, koja su došla na ovu proslavu. Bilo je ovdje odaslanstvo Hrv. Zmaja iz Zagreba na čelu sa velikim mešтром dr. Lazovski, i samoborska društva. Iza pozdrava pošla je čitava povorka uz gruvanje mužara i svirku do župne crkve. Oko 1/2 11 sati došlo je Planinarsko društvo centrala i „Slijeme“ iz Zagreba, koji su pošli vlakom do Brežica, sa 80 članova.

Poslje mise posvećena je nova cisterna kod župnog dvora, a onda je pošla čitava povorka do novog velikog križa, koji je postavljen na takovom mjestu da ga se već iz daleka vidi. Taj je krasan križ podignut kao vidljiva uspomena na ovaj svečani dan. Izradjen je iz armiranog betona a visok je 8 metara. Na križu s jedne strane uklesan je napis: „Što ne ćemo da drugi čine nama, ne činimo ni mi njima“ s druge pak strane: „Opraštajmo jedan drugome!“ Na podnožju križa su dvije stube s omašnim četverouglastim posamentom u formi žrtvenika. Na svim stranama žrtvenika nalaze se reljefni grbovi

Vjeboslav Noršić

Kapela sv. Helene.

(Svršetak).

Radi ovakvih prilika došla je u tako loše stanje, te je g. 1745. vizitator o njoj zabilježio, da je neuredna, gadna, nepristojna za slušanje sv. mise. To se žalostno stanje sve većma pogoršavalo, pa je g. 1749. vizitator zabranio u njoj služiti sv. misu tako dugo, dok ne dobije valjane i brižne situatore, koji će preuzeti brigu, da je očiste, provide valjanim vratima, te ozbiljno nastoje, da se u njoj dostojno moguće vršiti služba Božja. Do kada je ostala zabranjena, nije poznato. Zapisnik vizite od g. 1759 kaže, da je dulje vremena bila zatvorena. To žalostno stanje potaklo je susjednog vlastelina Sigismunda pl. Kuševića, da se je zauzeo za nju

Dao je popraviti krov, iznutra je lijepo očistio i uredio, te se i opet nekog vremena mogla služiti sv. misa. Time je bar za neko doba sadbina ove kapele poboljšana a njezina posvemašnja propast odgodjena na par godina kasnije. Već g. 1771. spominje se, da

s uklesanim napisima, i to: 1. Tomislav 925 2. Aleksander I. 1925, 3. U spomen 1000 godišnjice hrvatskog kraljevstva, a na slavu Isusa Krista postavio Mihajlo Trbojević, župnik u Stojdragi uz pripomoć izletnika i 4. Izradila „Samoborka“, d. d. Samobor. — Ovaj je križ izradjen po nacrtu graditelja i ravnatelja „Samoborka“ g. Stjepana Škabernje.

Iza posvete izrekao je lijepo spomen-slovo veleč. g. Trbojević i zahvalio svima prisutnima za njihovo sudjelovanje kod ove proslave u ubavoj ali siromašnoj Stojdragi. Iza njega uzeo je riječ od Zmajevača g. dr. Majer, koji se je u lijepom govoru sjetio historije naših žumberčana i hrvatske povjesti. Još je govorio od Planinarskoga društva g. dr. Prebeg.

Fanfara hrv. Sokola u Samoboru odsvirala je „Ljepu našu“ i time je svečanost svršila.

Veleč. g. župnik Trbojević pozvao je predstavnike društava i druge odličnike na objed, medju njima bijaše poznati naš umjetnik gosp. Bužan s milost. gospodjom, žumarski savjetnik g. I. Cvickersdorfer sa supugom a od strane „Samoborka“ d. d. g. Škaberna i g. Malzat

Najveće zasluge za ovu proslavu i postavljanje tog vidljivog spomena na 1000 godišnjicu hrv. kraljevstva imade svakako sveopće poštovani stojdraški župnik g. Mihajlo Trbojević, pa mu na tome patriotskom djelu čestitamo, i potpuno priznanje svih prisutnika izražujemo.

Poslje podne upriličio je Hrv. Sokol javnu vježbu (proste vježbe). Poradi kiše koja ja je počela padati svečanost je bila poremećena, te su već oko 3 sata popodne učesnici počeli vraćati se svojim kućama.

bi joj trebalo potpune obnove, ali budući da nije bilo sredstava, sve je više propadala. Konačno bude g. 1785 posve zapuštena (deserta) i po arciđakonu zabranjena. Ovako zapuštena stajala dugo godina na ruglo i sramotu odgovornih faktora, koji nijesu imali toliko poštovanja spram ove pobožne zadužbine Ivana Kneza Okičkoga, da je sačuvaju i predadu svome potomstvu.

Župnik Grmusić ishodi oko god. 1831. ili 1832 od duhovne oblasti dozvola, da smije tu zapuštenu kapelu porušiti. Kip sv. Helene prenesen je u župnu crkvu, a zvonce stavljeno je u toranj kapele sv. Vida. Preostale zidne dade porušiti samoborska gospoštija i tim materijalom zidati svoje podrumne u Samoboru u Starogradskoj ulici. Pripovijedali su stari, da je prigodom rušenja ove crkvice i odvožnje materijala viđelo upravo grozno nevrijeme sa strahovitom kišom, koja htjede sve potopiti. Na nebu se šepašao crn oblak u obliku meča, pa su svi tadašnji samoborski stanovnici to smatrali znakom srdžbe Božje, što se ruši stoljetno svenšće Božje, a njegovi ostaci upotrebljavu u tako nisku svrhu.

Rekonstrukcija starodrevnog tornja župne crkve u Sv. Martinu.

Našim izletnicima na starodrevnom Okičgradu puca najljepši vidik na — daleko starodrevniji — toranj sv. Martina pod Okičcem. Taj toranj gradjen je u vrlo čudnovatoj formi: zid je gradjen prema liku osmerostrane konveksne prizme, što na gledaoca čini osobito majestetičnu impresiju. Ta čudna zidurina bila je nekoč, davno prije Okičgrada, tvrđja, što i danas svjedoče njene puškarnice, a kad je to čudo gradjeno, historija ne zna. Arheolozi i historičari iznose tek probabilne argumente, odnosno sentence, da je na ovom mjestu postojala crkva već u 5. stoljeću poslije Krista, i to pod imenom „sv. Martin na jezerima“. Ako je to istina, onda je to bila prva, t. j. najstarija crkva u današnjoj našoj domovini. Koji je narod prebivao u to doba ovdje, Rimljani ili Kelti, prepuštam polemici historije i arheologije.

Toranj — ta zidurina je kroz stoljeća, ako ne kroz i tisućljeće, prkosila okrutnom zubu vremena, no kapa joj je sijaset puta popravljana, mijenjana i posve izmijenjena: kamen je durao, ali kovni pokrov, oksidacije rath, ne. Bila bi negdje zbilja vrlo interesantna ilustrovana ekspozicija svih metamorfoza kape, što ih je ovaj toranj nosio na svojoj prasjednoj glavi, nosio i kroz stoljeća preživio!

Tih kapa, bilo je i u takovim oblicima, kakvih ni blažega sterna Euklidova geometrija ne pozna, a ne bi bio u stanju ni moderni matematički oružje Einstein da ih ukratko i precizno definiše, pa da se baš i raspne

Danas više nema traga „onoj kapeli“, Zelena je trava pokrila prostor, nad kojim se blizu šest stotina godina dizao taj čedni dom Božji. Dok je tamo postojala kapela, imao je cio okoliš veću važnost, a bio je i napućeniji. Tu su se održavali veoma znameniti sajmovi, na koje su dolazili ljudi s blagom iz Kranjske, Štajerske, Primorja i Bosne.

Mjesto, gdje je stajala kapela sv. Helene s grobljem, u površini od 274 četvorna hvata, pripalo je prigodom segregacije općinskih pašnjaka g. 1880. župnoj crkvi sv. Anastazije, koja je i u gruntovnici unesena kao vlasnik.

N. B. Dobrotom g. auktora priopćujemo iz njegova manuskripta velikim trudom sabranu povijest crkve sv. Helene, koja je bila nesumnjivo jedan od najstarijih spomenika drevne naše prošlosti u ovom kraju. Povijest njezina razasnit će i opravdan podignuće spomen kapelice na ovome istom mjestu.

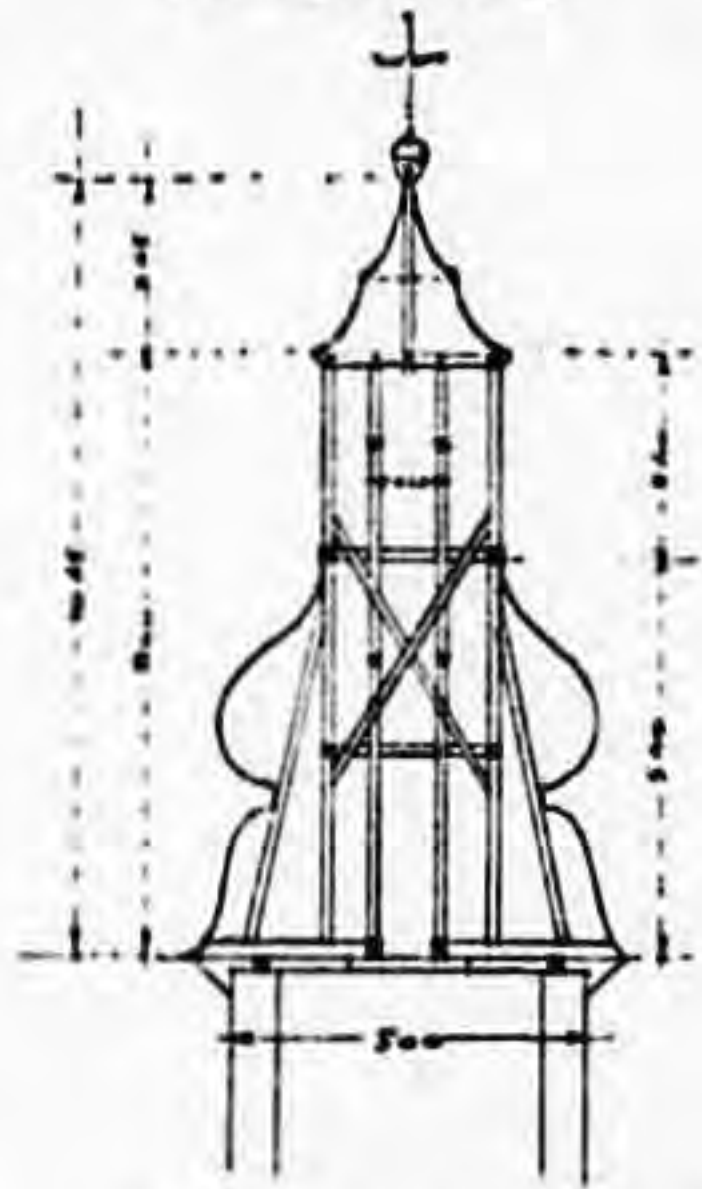
—g

* Iskopana je glava jednog stupa, svjetiljka od vječnog svijetla u baroknom slogu i više komada novaca iz doba Leopolda I. Josipa II. i Franje I. i jedan stariji neodređena doba.

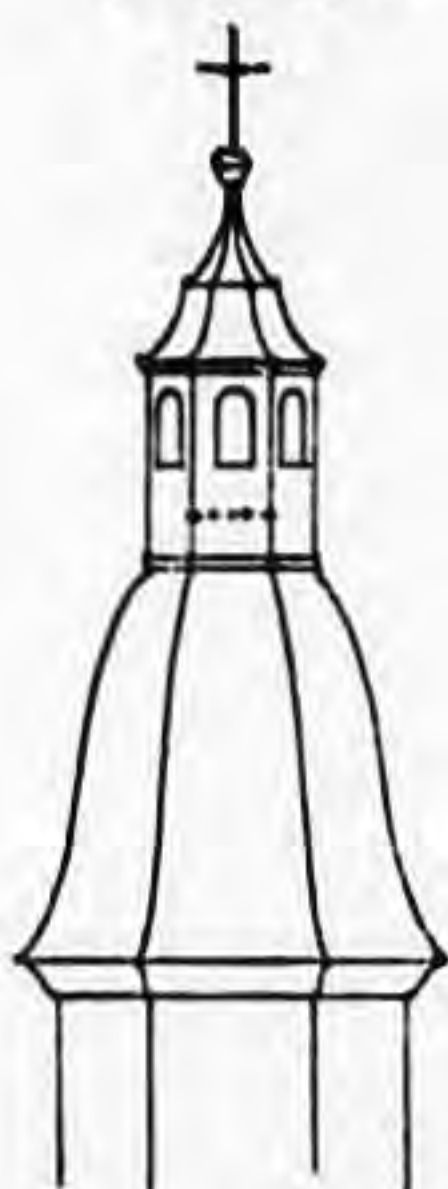
kako su to njegovi pradjedovi učinili s Kristom? U posljednje doba bio je pomenuti toranj pokrit kapom, koja se, radi različitih svojih dijelova, tek opisati dađe: na sam zid tornja bilo je poklobočeno nekakovo osmerostrano zvono, na koje se opet nastavljala osmerostrana kugla, odozdo i odozgo skoro posve zatvorena; nad kuglom dizala se osmerostrana prizma, a na njoj je jašila mala kusa-sta ili prikračena piramida, koju je napokon pokrivala jedna mala potpuna osmerostrana piramida, ali ne pravilna, već sa konkavnim plohamu: sad je tek slijedila »Jabuka« i križ.

Ove godine bila je pomenuta kapa već dobrano trošna, kao što i veći dio kostura, što je nosio zvona i kapa. U tu svrhu izaslala je vlada banskog savjetnika g. Ivana

Postojeći toranj

Alternativa I.

Alternativa II.

Po nalogu banskog savjetnika načinio je g. Stj. Škaberna nacrt sa alternativom: po jednoj shemi imao se odstraniti najdonji zvonoliki klobuk i kugla, pa nadomjestiti jednim velikim zvonolikim klobukom dok je laterna imala ostati netaknuta; a po drugoj shemi imao se je toranj, odnosno kapa radikalno rekonstruirati u posve pravilnu osmerostranu piramidu. Banski savjetnik prihvatio je onaj prvi oblik, jer je bliži starome, blaži je prelaz iz staroga, ali i puno ljepši od jednostavne piramide.

G. Stj. Škaberna smjesta se je latio posla, te 18. VII. započeo sa rušenjem stare trošne toranjske kape i sa podizanjem nove. Radnju je poduzetnik izvodio sa 5 tesarskih i zidarskih radnika, limarski je posao povjerio g. R. Krajašiću iz Samobora, koji je sa svoja 3 pomoćnika oblečio bakrenastim limom novokonstruisanu tornjevu kapa. Radnju je vodio gradjevinski nadzornik g. L. Jauer.

Osim rekonstrukcije tornja i nekih popravaka oko istog g. je poduzetnik S. J. Škaberna izveo svu silu popravaka na crkvi, koji troškovaikom ni predviđeni nijesu bili. Tako je n. pr. betonirao tlo na sjevernoj strani crkve u daljini od 6 m. i širini od 60 cm. da zaštiti crkvu od vlage; nažbukao je veću plohu tornja nego li je morao; očistio je i popravio zlijebave na crkvi; popravio je i uzidao dvojna vrata na crkvi, a jedna je dao nova načiniti i očištili, te pričvrstio na toranj; oko crkve dao je zavezati jama, da otjecanjem vode očuva crkvu od vlage; popravio je munjevod i t. d., i t. d., a i sa zapnom dveru izveo je sijaset limarskih i pečarskih popravaka. Sve ovo izveo je g. Škaberna besplatno. Istina, vidjevši žel gradjevne sekcije g. Milorad Šimić, solidnost i dobrotu poduzetnika g. Škaberna, obećao je, da će vla-

Galića, da provede doprinosbenu raspravu i da sastavi troškownik za potpunu rekonstrukciju kape, koja više nije bila u stanju da odoljeva nevremenu. Troškownik je iznosio 70 000 Dinara, dakle horendnu svotu, koju ni vlada zajedno s narodom nije mogla dati. Što će vlada sada?

Poznavajući ona solidnoga i relativno jeftinog gradj. poduzetnika i ravnatelja »Samoborke« g. Stjepana Škaberna iz Samobora, sklopila je s istim kontrakt za izvedbu rekonstrukcije tornja i nekih nuzpopravaka za cijenu od 36.689 D. — dakle napola jeftinije, nego li je vlada predmijevala. Napominjem da vlada uopće nije ni raspisala jeftimbe, toliko sa je pouzdavala u gradjev. poduzetnika g. Stj. Škaberna.

da g. Škaberna naknadno doplati neku renumeraciju, mako poduzetnik to ni tražio nije, pa će time i vlada priznati solidnost i poštivnost g. Škaberna, koji je sav taj golemi posao sretno dovršio prije uglavljenog roka — dne 17. VIII. o. g.

Dne 3. IX. o. g. bila je kolaudacija te gradeže, a prisustvovali sa istoj g. Milorad Šimić, žel vladine gradj. sekcije, g. L. Bauer, gradj. nadzornik, g. Stj. Škaberna, gradjeval. poduzetnik i ravnatelj »Samoborke« upravitelj općine, g. J. Jagić i tri mjesni kolaudacioni odbor. Sveukupni kolaudacioni odbor izrazio je pohvalu gradeže, te specijalno izjavio, da su sve radnje izvedene precizno, iz valjanog materijala i jeftino, a još k tome i prije roka, što je kod drugih poduzetnika vrlo velika rijetkost.

Ne preostaje drugo ni meni, osim dužnost da g. Stjepana Škaberna gradj. poduzetnika i ravnatelja »Samoborke« — toplo preporučim slavnom općinstvu kao jeftinog i solidnog graditelja, koji je pripravan da poduzmi gradeže većeg i manjeg slika, nego li je naš toranj, a pripravan je da i nacrti istih — napose za nove zgrade — prvi gratis, što je velika blagodet u današnje doba, kad se dragim faktorima moraju plaćati neobično velike svote i za najmanje i si malo komplicirane nacrti. Čestitam g. poduzetniku!

I tako je naš starijeval toranj opet dobio novomodni klobuk, pod kojim će i nadalje prikositi okrunom zaba vremena, smjesta se i poždravljati svoga nijemog ter goleglavog brata — Običred i njegova veselo istovnika.

Marija pl. Horvat.
bapeles sv. Martina.

Domaće vijesti.

Diletantka predstava.

U nedjelju dne 20. o. mj. priredio je naš »Hrvatski diletantki Klub« u Pensionu »Lavica« svoju šestu predstavu. Prikazivala se zgodna šala u jednom činu od Jose Ivakića: »Samoborski kolodvor« a zatim vanredno duhovita Mollerova: »Kačiperke«. Ovaj put izabrala je uprava kluba dvije lijepe šale, a to naše općinstvo mnogo radje gleda negoli teške drame, koje se u provincijama uopće teško davaju. U šali »Samoborski kolodvor« nastupili su po prvi put u Samoboru gdjice. E. Tuček i M. Jezovšek, pa su svoje uloge vrlo dobro odigrale (gdjica. Tuček nevjernu ženu, a gdjica Jezovšek tetku) Gosp. Milivoj Prešečki, poznati naš diletant, pokazao je, da se zaude snaći i kao obični »purgerski« ljubavnik, gg. Filipec i Rožman, svoje su uloge odigrali dobro. — Mollerove »Kačiperke«, vrlo lijepa šala iz galantnog doba učinila vrlo ugodan dojam na prisutno općinstvo. Napose moramo istaći četverolist: gdjice. A. Mataušić i L. Kosač (Kačiperke), te gg. Milivoja Prešečkija i Josu Filipca (sluge-kavaliri). Tuj se pokazao g. Prešečki u svom elementu. Konverzacija bila je dobra akoprem je kadikat malo zapinjala a i ples je bio ljepo izveden. Gdjica. M. Božić te gg. Fuzy, Šaban i Rožman dobro se snadjoše u svojim ulogama.

Dvorana je bila dupkom napunjena pak je sigurno i materijalni uspjeh povoljan. Čista dobit predstave namijenjena je u korist Hrv. planinarskom društvu, podružnici »Japetić« u Samoboru.

Poslje predstave sastaviše naša mlada gospoda dobar salonski orkestar, koji je igrao za ples do sitnih satova. Mladost se podala plesu, pa je tako ova zabava ugodno završila.

Pjevačke svečanosti u Zagrebu.

»Hrvatski Pjevački Savez« slavi u Zagrebu 25. listopada svoju 50 godišnjicu i tisuć godišnjicu hrvatskog kraljevstva. Tom će zgodom biti smotra hrvatskog pjevaštva. Bit će raznih svčanosti. Najzanimivija će biti utakmica društava, koja će biti prije podne i popodne u kazalištu. I naša »Jeka« sudjelovat će kod tih svečanosti.

Proslava 1000 godišnjice sv. Martina.

U nedjelju 11. listopada obavit će se u Sv. Martinu pod Oklicem proslava 1000-godišnjice hrvatskog kraljevstva. Prije podne je misa, govor o značenju 1000 godišnjice i sedjenje spomenika. Poslije podne oko 2 sata prikazivat će domaće djevojke i žene igrokaz »Na Duvanjskom polju«. Nakon prikaza je narodna veselja.

Nadamo se, da će i samoborci u velikom broju počastiti svojim posjetom bar popodnošnje prikazivanje i time doprinjeti da proslava što svečanije ispans. Za jelo i piće je poskrbljeno.

Puška zabava

u veselom berbon, koja je priredio Savez Hrv. kršć. sociala u Samoboru dne 27. rujna u Pensionu Lavica, lijepo se razvila. Najbolje radi kiše i hladnog vremena, nije bio posjet onakav, kako to obično biva kod zabava ovog društva. Vrui društveni tamburaški zbor pod vodstvom g. Jure Hercega svirao je skladno i usmorno, tako sa se i plesači mogli naplesati do mile volje. Iznabijeno.

U petak 18. pr. mj. ostavljena je u vagonu samoborske željeznice naprtnjača (Rucksack, ike ga je našao umoljeva se predati u tiskari S. L.

Fotograf Gjure Repatin,

najbolji naš stručnjak na području umjetničke fotografije, otvorio je svoj novo uređeni atelje u Ilici broj 35.

Negla vožnja zabranjena.

Obzrom na učestale nesreće u ovome sreću sa protupropisne, prebize neoprezne vožnje automobilima motor-dvokolicama, odredjajem u smislu ustanova naredbe bivše kr. zem. vlade u Zagrebu od 7. srpnja 1910. kojom se izdaju potanje odredbe o prometu sa motornim vozilima na javnim cestama, da dolazeća i prolazeća motorna vozila kroz sve ulice i trgove trgovišta Samobor imaju voziti bizinom, koja odgovara brzini korakom idućih dregnutih kola, a to naročito svečanih i sajmovnih dana.

Ujedno najstrože zabranjujem svako tjezanje športa automobilima, motor-dvokolicama i biciklima po trgovima i ulicama Samobora, koja je neozbiljna, pogibeljna i u svakom pogledu nehigijenska pojava, potonjeg vremena opažena.

Svaki prekršitelj ovih odredaba kaznit će se po postojećem propisu novčanom kaznom do 1000 Din. ili zatvorom do 14 dana, a u opetovanom slučaju oduzećem prometne dozvole i upravljačke iskaznice.

Stambuk, sreski poglavar.

Hazardne igre.

Primjećena je loša pojava u našem poratnom društvu t. j. igranje zabranjenih hazardnih igara karata i ostalih na novac, koja je obuhvatila gotovo sve redove građanstva. I ako u svim oblastima naše države postoje zakonski i drugi policijski propisi, kojima se zabranjuju hazardne igre i uopće kockanje na novac ipak se ove igre vrše, bilo po kavanama i po gostionama, bilo po osobito za to spremljenim lokalima, klubovima i drugim mjestima, a da tome nitko ne obraća pažnju, niti vodi računa o toj zakonskoj zabrani, nego se igra gotovo javno, kao kakva o svakom pa i u moralnom i zakonskom pogledu dozvoljena. Obuhvaćajući na ovaj način sve građanstvo ovaj porek nije propustio a da ne obuhvati i činovništvo svih grana, pa čak i one, koji u dužnosti imaju da ovo zlo suzbijaju. Jedini je razlog po mnijenju minist. unuť. djela, što se upotreba ovih igara i kockanja dovoljno raširilo, u pasivnom držanju ili u neradu i nevršenju dužnosti policijskih organa. Jer da su policijske vlasti po dužnosti istraživale i ova kaznena djela, po istim načelima, po kojima se isražuju i ostala krivična djela i primjenjivale poznate preventivne mjere pregledom i obilaskom gostiona, kavana i semajnih za provođenje kocka, mjesta, kao i primenom represivnih mjera kad se djelo otkrije: hvatanjem okrivljenih i optuživanjem nadležnim vlastima i primjenom kazna, — svakako da se bi ova pojava uzela maha, da se čak čini apel u štampi, tražeći da se javni život oslobodi ovih nesretnika koji su podlegli igri. Ovakav nerad i rojavo vršenje službe ne može se više trpiti, jer ova pojava preti sve više da obuhvati naše društvo, pa nastoje na samo moralne, već u velikoj mjeri opće državne štete.

Sjoga min. unuť. djela nalaze da se ovom šteta mora stati svim zakonskim sredstvima na put, da se isđe podrećnim organima najstrože naredjenja, da primjena zakonskih propisa o zabrani ovih radnja izvedu najefikasnije se svim zakonskom strogošću, prema svima, koji se na ovom neozbiljnom poslu uhvate ili dozvoljavaju, da se on provodi, bez obzira se ličnost koja bude u pitanju. Osobitu pažnju valja obratiti na činovnike i državne službenike, pa prema njima

pored onoga što treba da snose po općim propisima krivičnog zakona za ova djela, postupa i po propisu čl. 164 zakona o činovnicima i državnim službenicima.

Umrli u župi sa noberskoj od 15 - 30. rujna

Josip Sokolović, Klokočevac 73 god. — Juro Sučić, Kladje. b. g. — Franjo Vugrin, dijete, Vrbovčak. — Tomo Kleščić, dijete, Kladje.

Planinarstvo.

Hrvatsko Planinarsko društvo podružnica »Japetić« obavit će u nedjelju dne 4. o. mj. svečano otvorenje svoje novo sagradjene kuće na omiljelom brdu »Japetiću«. Na samo otvorenje pozvana je matica iz Zagreba te sve ostale bratske podružnice kao što i sva Samoborska društva, da svojim prisućem uveličaju ovu proslavu, napose se ovime najuljudnije poziva i građanstvo Samobora da svojim posjetom počaste ovu proslavu.

Sastanak učesnika za gornju proslavu je 4 o. mj. u 5³⁰ sati u jutro na glavnom trgu, povratak sa vrha »Japetića« je u 4 sata poslje podne. Ravnanja radi se saopćuje da hranu svaki sobom ponese, dok će se za piće pobrinuti odbor.

DOPISI.

Sv. Martin pod Okićem 24. rujna 1925

Dne 15. rujna ove godine počastio je naše mjesto svojim posjetom jedan od najvećih današnjih hrvatskih velikana na kistu g. Viktor Šipek, poznat publici zbog svojih njezih akvarelnih slika, a kojih se odrazuje genijalna tehnika mladoga umjetnika. Ostao je kod nas do 19. IX. divest se romantici i idiličici krasnoga plješćivičkoga kraja. Zapanjila ga je panorama na Okić i Plješćivicu, panorama na Zagreb te napokon prečarobna panorama na ravne samoborske poljane, koje — povezane sa Ivancijom, Podsusedom i »Kamenim svatovima« čine harmoničku sliku, pa je sato umjetnik potonju stante pede i sa posebnim apetitom snimio. Čudom se začudio i umjetnik V. Šipek antiknom tornja sv. Martina, kojeg je radi osobite forme i majestelike snimio zajedno sa grupom seoskih kuća. Skicirao je i Okić grad pa neke seoske zgrade, kojih se nije mogao dosta nagledati i naužiti zbog njihove varietete i primitivnosti u gradnji; uživao je u luč-vrsnim koloritnim tonovima, što ih nesvjesno posjeduju stijene starinskih drvenih kućica; uživao je u slam. natim zelenim krovovima, što ih je lakoma parasitna mahovina grčevito zagrlila — obrasla; uživao je i u prošapljenim starim krovovima, iz kojih proviruju gole letve kao kakova rebra na mršavim životinjama. Svu tu primitivnost nazvao je umjetnik svojom delikatesom pa ju zato ribao pun entuziasma — zanosa.

O V. Šipek je jedan od najmladjih naših umjetnika, ali na glasu diljem čitave nam domovine, jer je već priredio više izložaba a na svakoj ga je kritika ovjenčala lovor-vijencom; on uopće još nije dobio loše kritike premda je već kao slušač II. tečaja umjet. škole u Zagrebu priredjivao izložbe. A nije se tome ni čuditi, jer je Šipek posjedovao veliku slikarsku ambiciju i energiju još kao dijete, prije polaska umjetničke škole. Da razvije svoju energiju, upisao se je u umjetničku školu u Zagrebu, koju je sa izvrsnim uspjehom svršio; a da se pak posvema us-

vrši pošao je na slavnu umjetničku akademiju u München u Njemačkoj. Valja napomenuti da je u Münchenu najveća i najglasovitija umjetnička škola na cijelom svijetu, koju pohađaju studenti sviju narodnosti. Na toj akademiji je i V. Šipek vježbao portre i akt, a kad se je oprštao s njom, dobio je najbolju svjedodžbu, preciziranu iz pojedin li predmeta sa »erste note« t. j. najboljom ocjenom. Koliki je umjetnički talenat u V. Šipku, vidi se po tome što su profesori pomenute akademije prigodom njegova odlaska žalili za njim.

Taj umjetnik će i ljetos, tokom zme prirediti izložbu svojih akvarelnih radova u Ulrichovom salonu u Zagrebu, a obećao nam je, da će izložiti par slika i iz sv. Martina. Naš beletrističko-didaktički list »Vijenac« je dosele u više brojeva iznio kopije nekih Šipkovih akvarela z Njemačke, iz Italije, iz hrv. Zagorja pa i žive Šipkove željeznice, kojih još nijedan od naših umjetnika nije kistom izrazio kako on; jer njegove željeznice jure, dahtaju, lupaju, zviždaju, puštaju dim, one su žive kao i njihovi putnici. Možda će »Vijenac« na isti način publicirati i koju sliku iz sv. Martina pa njome upozoriti čitaoce na ljepotu ovog kraja, koja je zadivila i samog umjetnika Šipka.

Matija pl. Horvat,
kapelan sv. Martina

Gosp. M. Kleščić st.

u Samoboru.

U broju 10. »Samoborca« o. g. otisnuto je Vaše »Priposlano« u stvari »Šikave«. Po običaju i ovaj puta držite se svog principa: udari lijevo i desno, napadni sve, poreci sve — i stvar je uređjena. — Ali to ne ide tako. Vi tvrdite da ste se posve povukao s javnog života, to ne stoji. Nadalje tvrdite da ste bio izabran načelnikom 15. svibnja 1919. i to ne stoji. Načelnikom bio ste izabran na sjednici trg. zastupstva 9. svibnja 1919. Kada su pak seljac. ušli u Šikavu to se može g. Kleščić najtočnije uvjeriti iz same tužbe, koju je predao sudu nikako ali ne stoji da je to bilo u mjesecu travnju kako to g. Kleščić tvrdi. — G. Kleščić u tom »Priposlano« ne pojmi smionost »S. L.« da se usudjuje tvrditi, da je g. Cesar rekao da je općina izgubila pol mil juna kruna u Šikavi. do g. 1923. — Jest to je g. Cesar rekao, to on i danas tvrdi, a to može i svaki naš gospodar, koji imade sjenokoše sračunati. Jedino nije g. Cesar napomenuo osobu, koja je tome gubitku kriva, i toga radi dao je on svoju izjavu u tom smjeru.

Evo to su najbolji dokazi da je »S. L.« objektivna i da piše istinu. A g. Kleščić ako i je kome trn u oku to je najmanje »S. L.«

G. se Kleščić divi odgovornom uredniku »S. L.« ako donosi članak o »Šikavi« koji bazira na faktičnim činjenicama i na temelju postojećeg zakona. A zašto se ne divi sam sebi, kad može da saradjuje u listu, kojega je vlasnik na ne baš najdoličniji način ispratio svojedobno g. Kleščića iz svoje radnje. Tko dakle drži svoje čitače za lude? Kome imade takova rabota služiti na čast? I koga treba prezirati? — — —

Napokon sam je drago da je uredništvo »Samoborca« otvoreno reklo odakle im adresa »S. L.«. To smo mi već znali, samo smo htjeli, da to potvrde i oni. I to služi sigurno na čast g. Kleščiću. — Sada neka o svem tome stvori sud naše građanstvo, kome je sve to i onako poznato.

Sve što g. Kleščić piše odiše istim duhom, makar on to potpisao punim imenom ili šifrom M. K. ili Karamli, Zephir, x, y, z i t. d.

Slavko Šea.

„On“.

„On“. Tko je to „on“ to Vam je „on“ bivši „Pribičević-Tomljenovićev najpoznatiji jugovinsko-demokratsko-kmetški komesar samoborske općine“. („Hrvatska Misao“ od 8. lipnja 1924).

„On“, sada već smijem reći, dakle „on“, g. Mirko Kleščić st. u sjednici je od 12. prosinca 1919. opć. zastupstvu počeo čitati dekret od 24. studenog 1919. broj 13353, kojim je imenovan komesarom samoborske općine.

I u tren oka svi općinski zastupnici se digoše, ne htjevši više s njim niti sjediti za istim stolom i ostaviše vijećničku dvoranu.

„On“ ali unatoč iskaznog mu ovako najdubljeg prijezira, objeručke požudno se prihvati komesarijata.

„On“, tadnji opć. načelnik, u sjednici od 10. lipnja 1921. (Samoborski List od 15. srpnja 1921.) javlja zastupstvu, da bi prema nacrtu i troškovniku građevinske direkcije trešak za izgradnju drvenog mosta preko Gradne kod Novog trga iznosio 90.000.

„On“ ali dodaje još, da je ovo trošak „samo za izgradnju i izradbu drva i mosta, dok drvo samo nije ovdje uračunano“.

A evo „Samoborski List“ u istom tom broju od 15. srpnja 1921. donosi sadržaj cjelokupnog troškovnika građevinske direkcije, prema komu je doista u iznosu od 90.000 Kr. uračunano i drvo samo, jer točka 3. troškovnika doslovce glasi ovako: Dobava, smještenje i izradba hrastovne gradje i naprava gotovoga mosta 75.460 Kr.

„On“ je polučio da mu je zastupstvo povjerilo izgradnju mosta „on“ je potrošio 225.000 K i besplatno drvo iz opć. šume, dok je g. Levičar ponudio zastupstvu da će za 40.000 Kr. uz besplatno drvo sagraditi drveni most točno prema nacrtu građevinske direkcije. Ponudu ovu je zastupstvo odbilo.

„On“ je diskvalificirani čovjek, koj se prema „Izjavi“ svjedoka gg. Dra. Milana Dečaka, Radoslava Tatalovića-Tomića, Dra. Josipa Reberskog i Josipa Šuleka temeljem zapisnika od 29. srpnja 1924. „ne može smatrati više čovjekom, koji može dati častnu zadovoljštinu, jer je uskratio takovu uvredjenom gosp. Milanu pl. Praunspergeru Haderdorfskom sudb. kapetanu u miru i Dru. Martinu Juranoviću, kr. žup. fiziku i ravnatelju bolnice u miru.“

„On“ je u letku bez datuma pod naslovom „Gosp. Špigelski, žup. tajnik u miru u Samoboru“ napisao, da je tadnji glavnik kot. oblasti u Samoboru žup. tajnik Špigelski na dan izbora saborskog zastupnika 15. prosinca 1913. u Samoboru dao zatvoriti jednog opozicionalnog izbornika seljaka iz Stupnika, čim je uskliknuo „Živla Hrvatska“.

„On“ je dalje u istom letku napisao, da je spomenuti glavnik kot. oblasti poslije izbora dao na 6 dana zatvoriti pok. pošćenjaka Franju Medveda jer je u lice kazao glavniku „madjarskog kruha nisam i ne budem jeo“.

A evo opstojevša kot. oblast u Samoboru odlukom od 5. kolovoza 1924. broj 3.167 službeno posvjedočuje, da nije niti jedan seljak izbornik iz Stupnika na dan izbora pretrpio kakovukavan zatvora, dakle nije bio zatvoren, isto tako, da nije bio presudjen Franjo Medved na kaznu zatvora od 6 dana, nije dakle bio niti zatvoren.

„On“ je konačno u navedenom letku napisao, da li se sjeda žup. tajnik Špigelski, kako je za njegovog predstojnikovanja u Jaski na obraz mu padao korbač.

A kot. predstojnik Špigelski po sve vrijeme svog službovanja u Jaski stanovao je u kući g. Stjepana Majholera.

I ovaj mi gospodin pismom od 11. kolovoza 1924. posvjedočuje da me nije nitko korbačao, ali mi je zato iza na dan skupštine općinskog činovništva u Jaski održanog banketa u gostioni Peklić nadošavši Mirkač (tako bi onda „on“ nazivan) izgovorio „govoranciju punu hvala, dapače učinio i na večer podoknicu“.

Pismom od 11. kolovoza 1924. isto po tvrdjuje tadnji kot. šumar u Jaski sada šumarski savjetnik g. Juraj Demetrović, koji je to pripravan i pred sudom ponoviti.

„On“, naime, g. „Mr. M. Kleščić st.“ u letku od 5. kolovoza 1924. piše, da je odvjetnik i kr. javni bilježnik dr. Ivo Ivo Elegović u Brodu bio po g. Milanu pl. Praunspergeru tadnjem vojnom sudcu radi navodne špijunaže uapšen i prepraćen u D. Trzlu a to zato, jer je tamo vladao prijeki sud a kod nas ne.

„On“ piše dalje, da je istragu vodio g. pl. Praunsperger i da dr. Elegović „imade svoj život zahvaliti ispravnom pravnom shvaćanju predpostavljenih, nadalje svojoj stručnoj spremi“, jer, piše dalje da toga nije bilo, slavili bi ga danas kao jednu od mnogobrojnih žrtava bivše Austro-ugarske monarhije, kao žrtvu specijalno Vašu, koji se sada gradite tako velikim Hrvatima.

A evo, kako „Samoborski List“ u broju od 1. travnja 1925. navodi: časni sud Saveza Hrvatskih Sokolskih društava u Zagrebu izrekao je nakon osam održanih rasprava svoju osudu, prema kojoj se je sud uvjerio, da su navodi iznešeni u letku Mirka Kleščića protiv br. Praunspergera neistiniti te ih je označio teškom povredom časti i ničim ne dokazanom klevetom najteže vrsti. Tim je dana „potpuna zadovoljština Milanu Praunspergeru.“

U „Hrvatskoj Misli“ od 8. lipnja 1924. napisano je i nikad nedementirano, kako je tadnji načelnik g. Kleščić bio članom povjerenstva, koje je u Samoboru početkom godine 1922. izradilo predloge za odmjerenje poreza na imovinu, dohodarinu i ratnu dobit za godine 1919. 1920.

Predložilo je povjerenstvo preko 2.900.000 Kr. u ime tih poreza financ. ravnateljstvu na odmjerenje porezovnicima samoborskim.

I načelnik Kleščić pod svojim je potpisom u „Samoborskom Listu“ od 1. ožujka 1922. napisao „da je te predloge potpisao a da ih nije ni pregledavao.“

Jeli to ikada svijet doživio. „Ma to je moralno samoubijstvo načelnika Samoborskog g. Kleščića.“

„On“ je pod svojim potpisom „Mr. M. Kleščić st.“ u „Samoborcju“ od 25. rujna 1925. naveo, da je urednik „Samoborskog Lista“ u svom broju od 1. siječnja 1924. pod naslovom „Starem gospodstvu, koji nije rodjeni Samoborac niti je zavičajnik općine“ napisao, „da je taj stari gospodin krivotvorio potpise kandidata liste III.“ na pamfletu.

A „Samoborski List“ od 1. siječnja 1924. dokazuje, da te urednik „Samoborskog Lista“ nije napisao. „On“ vrlo dobro zna, da je to njegova prosta izmišljotina. „On“ je ali ipak znalac i hotice ova svjedoštva neistina napisao.

Iborni je proglaš, koji je 18. i u stolice primjerska među izbornike dana 17. prosinca 1923. veći izbora novog opć. zastupstva porazdijelio „Hrvatska građanska stranka“.

U tom izbornom proglašu „Braćo sugradjani“ oisnuta su imena kandidata „Istine br. 3.“

I na tom zbornom proglašu jedan je jedini potpis, a taj glasi doslovce: Hrvatska građanska stranka. Nikojeg drugog potpisa nema na tom proglašu.

Nije dakle stari gospodin krivotvorio potpise kandidata liste br. 3. a nije to niti stari gospodin niti itko krivotvoriti mogao.

Guido Špigelski
kr. žup. tajnik I. S.

Prodaje se

11 kom. vinskog sudja i 2 kace te jedna preša. — Pogledati si i upitati Obrtnička ulica br. 2r.

VINSKA PREŠA

velika masivna dobro ušćuvana prodaje se. — Adresa u upravi.

Za iznajmit.

Jedan veliki podrum i jedna manja gospodarska prostorija.

NAUČNIK

za trgovinu mješovite robe, pismen, traži se. — Poblize Braća Kornlein, Samobor.

Kaca za kupanje

prodaje se duga je 150 cm široka 70 cm a visoka 52 cm. — Upitati u upravi lista.

JABUKE

Veća količina za prodati — Upitati u upravi lista.

Prava i najbolja

Samobor. muštarda
(Gerušica)

Malinov sok, svakovrsna ukuhana veče i marmelade

dobro je za bed najpoznatije i najstarije samoborske valje

Katarina Tomčić

Samobor, Starogradska ulica br. 35.

Ostlom

Franjo Tkalčić
(prije Ivan Budi)

Davno svježi zajutak, najbolja Pijelvička vina od g. 1923. Svaki dan svježe pivo na čaše.

Prinaju se abonenti uz zaslan popis. Najpoznatija. Ugodna hladovina. Preporučuje se

Franjo Tkalčić

gostinac.